

AGENDA

- Punt 1**   **Opening door de voorzitter**
- Punt 2**   **Presentatie People to People project “De Regio Rijn en Waal ontdekken”,
Dr. Ulrich Werneke, directeur Naturschutzzentrum im Kreis Kleve e.V.**
- Punt 3**   **Verslag van de vergadering d.d. 8 mei jl.**
(per e-mail verstuurd op 16 mei 2017)
- Punt 4**   **Subsidieaanvragen mini-projecten**
- a) Goedkeuring mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V (bijlage)
  - b) Actuele stand van zaken budget mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V
  - c) Vereenvoudigingen mini-projecten
- Punt 5**   **Mededeling Europese Commissie “Stimulering groei en cohesie in EU-grensregio’s (bijlage)**
- Punt 6**   **INTERREG V A Deutschland-Nederland**
- a) Stand van zaken INTERREG V A (bijlage)
  - b) Stand van zaken People to People (bijlage)
- Punt 7**   **Mededelingen / Rondvraag**
- a) Euregio-Wegwijzer
  - b) Stand van zaken windmolens Reichswald
  - c) Buurtaalproject
  - d) Uitslag verkiezingen Duitsland
  - e) Eindejaarsbijeenkomst
  - f) Vergaderschema 2018
- Punt 8**   **Sluiting**

Presentatie People to People project „De Regio Rijn en Waal ontdekken“

Zowel aan Nederlandse als aan Duitse zijde er al veel initiatieven in het grensgebied die betrekking hebben op de relatie mens-natuur, milieueducatie, bezoekersinformatie en de geschiedenis van natuur en cultuur. Deze initiatieven dragen er aan bij, dat de mensen in de regio zich met de cultuur en het landschap verbonden voelen.

Helaas zijn de initiatieven aan weerszijden van de grens in het buurland vaak niet bekend en vindt er nog onvoldoende samenwerking op dit vlak plaats. Terwijl een goede samenwerking een belangrijke bijdrage zou kunnen leveren aan het behoud van cultuur, natuur en landschap en bijdraagt aan een gezamenlijke identiteit.

Lead partner Stichting de Bastei (Nijmegen) wil hier daarom in samenwerking met het Naturschutzzentrum im Kreis Kleve e.V. verandering in brengen. Daartoe worden de volgende activiteiten ontwikkeld:

- Workshops voor de betrokken Nederlandse en Duitse partijen
- Inventarisatie en tweetalig beschikbaar maken van digitale instrumenten als websites en apps
- Fysieke instrumenten als kenniscentra verder ontwikkelen
- Inventarisatie van aanbod op gebied van onderwijs, kennis en valorisatie en dit aanbod aan weerszijden van de grens toegankelijk maken

Het project richt zich op de volgende doelgroepen: onderwijs, musea en natuurcentra, bedrijven in de creatieve en vrije tijdssector, culturele en historische organisaties en steden en gemeenten en waterschappen en dijkverenigingen.

Het project wordt door de Euregio Rijn-Waal in het kader van People to People met € 25.000,- door het EU-programma INTERREG Deutschland-Nederland ondersteund, de totale projectkosten bedragen € 56.124,00.

Tijdens de vergadering zal dit project door Dr. Ulrich Werneke, directeur van het Naturschutzzentrum im Kreis Kleve e.V. worden toegelicht.

Besluitvoorstel:

Ter kennisname

Goedkeuring mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V

Besluit over de subsidiëring van de tot nu toe bij de Euregio Rijn-Waal ingediende aanvragen op het gebied van “Grensoverschrijdende Verstandhouding” (203020/17 30, 76 t/m 86). Een korte beschrijving van de activiteiten is in de bijlage opgenomen.

Besluitvoorstel:

Instemmen met de voorgestelde ondersteuning van de genoemde mini-projecten. Voor afgifte van de toezegging zal indien noodzakelijk de projectbegroting beperkt worden tot de grensoverschrijdende projectonderdelen.

Ausschuss für Grenzüberschreitende Verständigung
Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding
0.11.2017
TOP 4a Anlage / Punt 4a Bijlage

Unterprojekt-Nr.	Antragssteller	Partner	Aktivität	Anzahl Teilnehmer	Datum Aktivität	Geplante förderfähige Kosten	Beantragt	Zuschuss	Mitgliedsgemeinde	Bemerkungen	Bewilligungsdatum	Eingangsdatum Antrag
2017M077	Sankt Cäcilienchor Wyler	Symfonie-Ensemble Nijmegen	Musik	600	09.12.2017en 16.12.2017	2.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	Kranenburg, Nijmegen		06.11.2017	22.08.2017
2017M078	Stg Euregio Oldtimer Treffen Megchelen	Traktorfeunde Emmerich	Treffen	150	04.08.2017- 06.08.2017	2.000,00 €	1.000,00 €	500,00 €	Oude Ijsselstreek, Emmerich	Antrag erst kurz vor Aktivität eingereicht, daher keine Logos, 15 € pro Person Teilnahmegebühr	06.11.2017	01.08.2017
2017M079	Stg Ox, Nijmegen	Gemeente Emmerich	Fahrradtour		24.08.2017- 25.08.2017	2.035,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	Nijmegen, Emmerich, Kalkar		06.11.2017	21.07.2017
2017M080	Mozartkring Gelre-Niederrhein, Zevenaar	Mozartkring Gelre-Niederrhein, Kranenburg	Broschüre 2018	4.500 Broschüre	2018	2.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	Zevenaar, Kranenburg		06.11.2017	11.09.2017
2017M081	Judo Ryu Maasduinen	Budo Gemeinschaft Senshu Emmerich e.V.	Turnier	350	01.10.2017	1.895,00 €	800,00 €	800,00 €	Bergen, Emmerich		06.11.2017	11.09.2017
2017M082	Verein der Vogelfreunde, Goch	Groesbeekse Vogelfreunde	Ausstellung	25	28.10.2017 - 29.10.2017	1.000,00 €	500,00 €	500,00 €	Goch, Berg en Dal		06.11.2017	11.09.2017
2017M083	Collegium Augustinianum Gaesdonck	Radboud Universiteit Nijmegen, Freiherr-vom-Stein- Gymn. Kleve	Astronomiepraktikum	16	23.10.2017 - 26.10.2017	1.120,00 €	560,00 €	560,00 €	Goch, Nijmegen, Kleve		06.11.2017	04.10.2017
2017M084	Mosaik e.V. Kleve	Oostgelderse Stichting Ede	Hefte 2018		01.12.2017	2.000,00 €	1.000,00 €	1.000,00 €	Kleve, Ede		06.11.2017	09.10.2017
2017M085	Karl Kisters Realschule Kellen	Katholieke Basisschool De Kameleon Beuningen	Schüleraustausch		01.12.2017	400,00 €	200,00 €	200,00 €	Kleve, Beuningen		06.11.2017	16.10.2017
2017M086	Karl Kisters Realschule Kellen	Katholieke Basisschool De Kameleon Beuningen	Schüleraustausch		01.12.2017	400,00 €	200,00 €	200,00 €	Kleve, Beuningen		06.11.2017	16.10.2017
	Totaal					14.850,00 €	7.260,00 €	6.760,00 €				

Stand van zaken budget mini-projecten Kaderproject prioriteit II INTERREG V

Het totale budget voor mini-projecten binnen het Kaderproject prioriteit II INTERREG V is vastgelegd op € 300.000,00 voor de periode 01-09-2015 t/m 31-07-2022.

Budget mini-projecten	€ 300.000,00
Uitbetaalde subsidie mini-projecten 2015:	€ 17.184,02
Toegezegde subsidie mini-projecten 2016:	€ 65.574,92
Toegezegde subsidie mini-projecten 2017:	€ 61.815,18

Restbudget:	€ 155.425,88

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Vereenvoudigingen mini-projecten

Vrij snel na de start van INTERREG V bleek dat de nieuwe aanvraag- en uitbetalingsprocedure voor de mini-projecten veel meer vroeg van de projectpartners dan voorheen. Sommige mini-projecten konden slechts met moeite of niet aan de gestelde eisen voldoen.

Mede op verzoek van de projectcoördinatoren bij de vier Euregio's in het INTERREG Deutschland-Nederland programma hebben de programmapartners (de betreffende ministeries, provincies en Euregio's) zich er voor ingezet om de administratieve lasten voor begunstigden te verkleinen.

Vanaf nu hoeven aanvragers van de zogenoemde „mini-projecten“ (projecten met een subsidie van maximaal € 1.000) bij de declaratie van kosten geen originele bewijsstukken meer in te dienen. Voortaan is een kopie of een scan van de stukken voldoende. De originelen blijven in de eigen administratie van de projectpartners en moeten alleen nog op aanvraag (bijv. bij een EU-controle) kunnen worden getoond. Deze regeling geldt voor alle declaraties die vanaf 1 augustus 2017 worden ingediend.

De nieuwe regeling is het resultaat van onderhandelingen tussen de programma-partners en de controle instanties van het programma.

Daarnaast wordt er op dit moment gewerkt aan een vereenvoudigde indieningswijze van het aanvraagformulier en het eindbericht, zodat dat beide documenten in de toekomst ook alleen digitaal ingediend kunnen worden.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

VEREENVOUDIGING VOOR MINI-PROJECTEN

KOPIEËN IN PLAATS VAN ORIGINELLEN

BIJ DE AFREKENING VAN KOSTEN

Stand: 31-07-2017

Inleiding

De uitvoering van een INTERREG-project gaat in sommige gevallen gepaard met hoge eisen aan de administratie en de bewijsstukken. Er moet immers worden gewaarborgd dat het belastinggeld correct wordt besteed. De partners van het programma (de betrokken ministeries, provincies en Euregio's) zetten zich er samen met de EU-Commissie voor in om de administratieve lasten voor begunstigden te verkleinen. Zo kunnen personeelskosten bijvoorbeeld al met behulp van standaardtarieven worden afgerekend. Met de vereenvoudiging voor mini-projecten is nu een volgende stap richting minder bureaucratie gezet.

Vereenvoudiging voor mini-projecten tot € 1.000 subsidie

De afrekening van de zogenoemde mini-projecten wordt vanaf nu gemakkelijker. In afwijking van de regelingen in art. 1.4.1. en 6.3.1 van de algemene aanvullende bepalingen INTERREG DE-NL hoeven mini-projecten, die binnen de projecten "Kaderproject Prioriteit I + II ermn (204062)", "Kaderproject prioriteit II EUREGIO (202060)", "Kaderproject Prioriteit II (203020)" en "Kaderproject Netwerk + (201064)" worden uitgevoerd en een subsidie van max. € 1.000 ontvangen, geen originele facturen en betaalbewijzen meer voor te leggen.

Concreet betekent dat, dat de projectuitvoerders bij het afrekenen van hun kosten niet langer de originele bewijsstukken indienen bij het projectbureau, maar in plaats daarvan (schriftelijke) kopieën of (digitale) scans of foto's van de documenten. De originelen moeten door de projectuitvoerder nog wel worden bewaard, zodat ze bij een eventuele controle ter plaatse kunnen worden voorgelegd.

Het gebruik van kopieën voor mini-projecten is mogelijk voor alle declaraties, die vanaf 1-8-2017 bij het verantwoordelijke projectbureau worden ingediend.

De nieuwe regeling is het resultaat van onderhandelingen tussen de partners en de controle instanties van het programma.

—
WWW.DEUTSCHLAND-NEDERLAND.EU

Kerngroep vereenvoudiging

De partners van het INTERREG-programma werken in de „Kerngroep Vereenvoudiging“ samen met experts op het gebied van subsidierecht om zo veel mogelijk vereenvoudigingen voor projectuitvoerders te realiseren. Sommige vereenvoudigingen kunnen alleen stap voor stap worden bereikt. Toch is de uitvoering van INTERREG-projecten op wezenlijke punten al gemakkelijker geworden. Heeft u ideeën, hoe de projectuitvoering nog eenvoudiger kan worden vormgegeven? Neemt u dan contact op met het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat!

HEEFT U VRAGEN OVER HET THEMA **MINI-PROJECTEN EN VEREENVOUDING?** **NEEM CONTACT MET ONS OP**

Neemt u contact op met uw verantwoordelijke projectbureau of het Regionaal Programma-management (RPM) in uw buurt. Daar wordt u ondersteund bij de uitvoering van uw project.

RPM Ems Dollart Region

Bunderpoort 14
9693 CJ Bad Nieuweschans
Tel +31 (0)597 521 912
edr@edr.eu

RPM Euregio Rhein-Waal

Emmericher Str. 24
47533 Kleve
Tel +49 (0)2821 79300
info@euregio.org

RPM EUREGIO

Enscheder Str. 362
48599 Gronau
Tel +49 (0)2562 7020
info@euregio.eu

RPM euregio rhein-maas-nord

Konrad-Zuse-Ring 6
41179 Mönchengladbach
Tel +49 (0)2161 6985 505
info@euregio-rmn.de

Dit informatieblad dient slechts ter informatie. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De bepalingen uit uw subsidiebeschikking, de kaderrichtlijn INTERREG Deutschland-Nederland incl. ANBest INTERREG Deutschland-Nederland in de actueel geldige versie en de betreffende EU-verordeningen zijn geldig.

Opgesteld door:
Gemeenschappelijk INTERREG-secretariaat

c/o Euregio Rhein-Waal
Emmericher Str. 24
47533 Kleve
Tel +49 (0)2821 793037
info@deutschland-nederland.eu

**WWW.DEUTSCHLAND-
NEDERLAND.EU**

Mededeling Europese Commissie – Groei en cohesie stimuleren in EU-grensregio's

Op 20-09-2017 werd de gepubliceerde mededeling (in Engels en Duits bijgevoegd, de mededeling is niet in het Nederlands beschikbaar) van de Commissie aan de Raad en het EP „Groei en cohesie stimuleren in EU-grensregio's“ gepresenteerd.

Deze mededeling benadrukt de betekenis van de grensregio's en de betekenis van het weghalen/verminderen van grensbarrières: Als namelijk slechts 20 % van de bestaande obstakels uit de weg zou worden geruimd, zou het bbp van de grensregio's met 2 % extra groeien.

Er worden 10 actiethema's/handlingsvoorstellen geïdentificeerd en concrete maatregelen voorgesteld, die op korte termijn kunnen worden gerealiseerd. Zo zal er o.a. een "Border Focal Point" bij de EU-Commissie worden ingericht.

De 10 actiethema's/ handlingsvoorstellen kunnen als volgt worden samengevat.

1. Samenwerking en uitwisselingen intensiveren
2. Het wetgevingsproces verbeteren
3. Grensoverschrijdende overheidsdiensten bevorderen
4. Betrouwbare en begrijpelijke informatie en bijstand verstrekken
5. Grensoverschrijdende werkgelegenheid ondersteunen
6. Meertaligheid in grensregio's bevorderen
7. De grensoverschrijdende toegankelijkheid bevorderen
8. Samenwerking in de gezondheidszorg bevorderen
9. Bij grensoverschrijdende samenwerking beter rekening houden met het juridische en financiële kader
10. Documentatie grensoverschrijdende interactie ten behoeve van een gefundeerde besluitvorming

Betreffende punt 1 “Samenwerking en uitwisselingen intensiveren” zal nog in 2017 een open oproep voor 20 proefprojecten (budget: € 600.000, per project ca. € 20.000) plaatsvinden. Doelgroep van de oproep zijn overheidsinstanties die een of meer grensspecifieke juridische of administratieve problemen willen oplossen. De projectresultaten zullen in een eindverslag worden samengevat, dat op grote schaal zal worden verspreid.

Voor de subsidie-instrumenten komt de mededeling tot de volgende conclusie: De afgelopen 25 jaar heeft de begroting van de EU aanzienlijk bijgedragen tot de ontwikkeling van de grensregio's. Toekomstige financieringsprogramma's zouden dit op de meest doeltreffende en efficiënte wijze moeten blijven doen, waarbij de aandacht vooral moet uitgaan naar gebieden waar de EU voor een bijzonder hoge meerwaarde zorgt. Er zou bijvoorbeeld kunnen worden overwogen het oplossen van regiospecifieke grensproblemen een centrale plaats toe te kennen in de programma's voor grensoverschrijdende samenwerking. Er moet in deze programma's ook bijzondere aandacht worden geschonken aan tekortkomingen en het gebrek aan samenhang op een aantal beleidsterreinen (bijvoorbeeld vervoer). Er zou ten slotte kunnen worden overwogen gezamenlijke overheidsdiensten in naburige grensregio's te bundelen en indien noodzakelijk nieuwe instellingen op te richten.

De hier genoemde suggesties van de EU-Commissie verwijzen duidelijk naar een doorontwikkeling van de structuurfondsen. Bij de realisatie van maatregelen in de genoemde actiethema's zal de voortzetting van het financieringsinstrument INTERREG weer een belangrijke rol innemen, omdat juist de grensregio's het sociaaleconomische welzijn van de EU-burgers kunnen vergroten en tegelijkertijd levende laboratoria voor de Europese integratie vormen.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

INTERREG V A – Stand van zaken

De projectontwikkeling zowel voor projecten binnen de bovenregionale Strategische Initiatieven Agribusiness & Food, HTSM, Energie-CO2, Health & LifeSciences en Logistiek alsook voor de regionale projecten in Prioriteit 1 en 2 verloopt voorspoedig.

In de vergadering van de INTERREG-Stuurgroep Euregio Rijn-Waal van 13 mei en 5 oktober 2017 zijn 2 regionale projecten en 1 Strategisch Initiatief voor deze regio goedgekeurd. De onderstaande projecten werden aan de commissie voor grensoverschrijdende verstandhouding voorgelegd en zijn inmiddels door de INTERREG-Stuurgroep goedgekeurd:

- The Green & Blue Rhine Alliance (kosten: €3.545.380,81 - EFRO: €1.772.690,46)
- Het verhaal van Oorlog en Vrijheid (kosten: €1.698.600,25 - EFRO: €849.300,12)

De commissie heeft over alle twee de projecten positief geadviseerd. Dit advies is door de Euregioraad overgenomen.

Het bijgevoegde projectoverzicht INTERREG VA bevat een overzicht van alle goedgekeurde projecten en projectconcepten die bij het Regionale Programmamanagement bij de Euregio Rijn-Waal zijn ingediend. Tevens is een overzicht met projectbeschrijvingen bijgevoegd.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Actuele stand van zaken People to People

Als bijlage ontvangt u een overzicht van de recent goedgekeurde projecten in het kader van People to People.

Met de goedkeuring van deze projecten is er € 564.890,00 gecommitteerd. Er is nog € 799.110,00 beschikbaar voor activiteiten in kader van People to People.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

Ausschuss für grenzüberschreitende Verständigung
 Commissie voor grensoverschrijdende Verstandhouding
 06.11.2017
 TOP 6a Anlage 2 / Punt 6a Bijlage 2

Prio	Strategische Initiative	Projektname	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	RPM	Budget	EFRE-Förderung	Status
I	AgriFood	Food-ProTecTs	<p>Combinatieproject met vooraf geformeerde clusters, o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling nieuwe systemen voor dier-behandeling als alternatief voor antibiotica. • Nieuwe fluids-technology controle systemen voor dier-gezondheid. • Ontwikkeling nieuwe real-time sensor technologie voor kwaliteits- en veiligheids-bewaking in de vlees-industrie • Ontwikkeling nieuwe technologie en tools voor recycling en upcycling van bio-massa producten uit de levensmiddelen-keten. • Bijscholing MKB food-experts. <p>Kombinationsprojekt mit vorab gebildeten Clustern, u.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Entwicklung neuer Systeme zur Tierbehandlung als Alternative für den Einsatz von Antibiotika. • Neue fluid-technology Kontrollsysteme für die Tiergesundheit. • Entwicklung neuer real-time Sensortechnologie zur Qualitäts- und Sicherheitsüberwachung in der Fleischindustrie • Entwicklung neuer Technologie und Werkzeuge für das Recycling und Upcycling von Biomasse- Produkten aus der Lebensmittelkette. • Fort- und Weiterbildung von KMU food-experts. 	GIQS e.V.	ERW	9.984.334,89 €	4.992.167,45 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	ROCKET	<p>Combinatieproject.</p> <p>Stimulering nieuwe hoogwaardige technologische producten (Composites, lightweight materials, MEMS, sensors, Microfluidics, Photonics).</p> <ul style="list-style-type: none"> • MKB-subsidieregeling feasibility studie • MKB-subsidieregeling product-clusters technologische ontwikkeling <p>Kombinationsprojekt.</p> <p>Förderung neuer hochwertiger technologischer Produkte (Composites, lightweight Materials, MEMS, Sensoren, Microfluidics, Photonics).</p> <ul style="list-style-type: none"> • KMU-Förderregelung Machbarkeitsstudie • KMU-Förderregelung Produkt-cluster technologische Entwicklung 	Oost NV	ERW	9.994.868,76 €	4.997.434,38 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	Druide	<p>Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve systemen ontwikkelen voor drukbare RFID-tags voor massaproductie.</p> <p>Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative Systeme für Druckbare RFID-Tags für Massenmärkte entwickeln möchten.</p>	ID4US GmbH	ERW	4.969.806,50 €	2.484.903,25 €	Genehmigt durch LA

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I		Internationaal Netwerkbureau	Intergemeentelijk servicepunt voor grensoverschrijdend-actief MKB. Interkommunaler Servicepunkt für grenzüberschreitend Aktive KMU's.	Gemeente Oude IJsselstreek	ERW	234.744,20 €	116.674,20 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	Spectors	Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk mobiele en geïntegreerde multisensorsystemen ontwikkelen voor innovatieve toepassingen. Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam mobile und integrierte Multisensorsysteme für innovative Anwendungen entwickeln.	ISIS IC GmbH	ERW	9.884.989,00 €	4.942.494,00 €	Genehmigt durch LA
I	Energie	E-Bus 2020	Cluster van technologiebedrijven en launching-customers werkt samen aan ontwikkeling, bouw en praktijktest van een hybride (ook bovenleidingloos) E-trolley-bus. Cluster von Technologieunternehmen und Launching Customers arbeitet gemeinsam an der Entwicklung, Bau und Praxistest eines Hybrid (auch oberleitungsfreie) E-Trolley-Busses.	Vosloh Kiepe GmbH	ERW	8.656.818,00 €	4.328.409,00 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	DIGIPRO	Ontwikkeling van innovatieve technologisch intelligente producten (Smart Products, Industrie 4.0, innovatieve High-Techproducten). Modulair van opbouw analoog aan „Mechatronica voor MKB“. IO positief. Entwicklung innovativer technologisch intelligenter Produkte (Smart Products, Industrie 4.0, innovative High-Tech-Produkte) in KMU. Modularer Aufbau analog zu „Mechatronik durch KMU“. IO Positiv.	Oost NV	ERW	9.975.980,00 €	4.987.991 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	XTC-ID	Cluster van technologiebedrijven en kenniscentra welke gezamenlijk innovatieve geïntegreerde systemen ontwikkelen voor “Automatische Kapillarsäulenidentifikation mittels Radiofrequenz-Identifikation in Hochtemperaturöfen von Gas-Chromatografen“. IO positief. Cluster von Technologie-Unternehmen und Forschungseinrichtungen, die gemeinsam innovative integrierte Systeme zur “Automatischen Kapillarsäulenidentifikation mittels Radiofrequenz-Identifikation in Hochtemperaturöfen von Gas-Chromatografen“ entwickeln möchten. IO positiv.	IMST GmbH	ERW	3.569.936,25 €	1.784.968,63 €	Genehmigt durch LA
I	Energie	Clean Energy Crossings	De stichting kiEMT en de EnergieAgentur.NRW ontwikkelen in nauw overleg met de regionale overheden een cleantech innovatieproject met MKB-clusters rondom de aandachtsgebieden elektrische mobiliteit, smart-homes & smart-grids en duurzame en decentrale opwekking . Die Stichting kiEMT und die EnergieAgentur.NRW entwickeln in enger Abstimmung mit den regionalen Behörden ein Cleantech Innovationsprojekt mit KMU Clustern rundum die Interessensgebiete elektrische Mobilität, Smart-Homes & Smart-Grids und nachhaltige und dezentrale Gewinnung.	Stichting Kiemt	ERW	4.855.807,30 €	2.427.903,65 €	Genehmigt durch LA
I	Logistik	I-AT	Ontwikkeling van innovatieve technologische producten en systemen t.b.v. autonoom zelfrijdende auto's. Entwicklung von innovativen technologischen Produkten und Systemen für autonom selbstfahrende PKW.	Provincie Gelderland	ERW	8.466.591,84 €	3.784.191,84 €	Genehmigt durch LA

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	AgriFood	Regional Skills Labs	Versterking van het regionale MKB (Agribusiness en food sector) door training van toekomstgericht beroepsvaardigheden van jonge talenten. Stärkung der regionale KMU (Agrobusiness und Food Sektor) durch Training von zukunftsorientierten Brufspraktiken für junge Talente.	IMBSE (über RPM ERMN)	ermn	2.218.060,00 €	554.510,00 €	Genehmigt durch LA
I	HTSM	Internet of Agriculture	Regionaal LoRa (Low Range) sensor netwerk. Regionales LoRa (Low Range) Sensornetzwerk	MCC e.v.	ERW	1.443.800,00 €	721.900,00 €	Idee/Grobkonzept
I		GAME2GAMES	Netwerkontwikkeling en uitwisseling en co-creatie van nieuwe producten binnen de sector van interactieve games. Netwerkwentwikkling, Austausch und Co-Entwicklung von neuen Produkten innerhalb des Bereiches für interaktive Games.	u.a. Games Bundesverband e.v.	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	LS&Health	Aktiv aus dem Stimmungstief	Bevordering van een actieve levensstijl door innovatieve oplossingen in sport, voeding en gezondheidszorg. Förderung eines aktiven Lebensstils durch innovative Lösungen in Sport, Ernährung und im Gesundheitswesen.	Sport & Technology	ERW	2.000.000,00 €	1.000.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	LS&Health	Heathy Additives	Bevordering van een actieve/gezonde levensstijl door innovatieve oplossingen in voeding. Förderung eines aktiven/gesunden Lebensstils durch innovative Lösungen in Ernährung.	Radboud UMC	ERW	1.300.000,00 €	650.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Logistik	Automatic Couriers	Ontwikkeling zelfrijdende koerierrobot. Entwicklung selbstfahrende Kurierroboter.	Teleretail	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	HTSM	Alfred	Terminal Front-end 5e generatie mobielezenders. Terminal Front-end 5. Generation Mobil-Funk.	IMST GmbH	ERW	3.000.000,00 €	1.500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Logistik	Transport Tür zu Tür	Innovatieve keten van huis tot huis personenvervoer. Innovative Kette Haus zu Haus Personentransport.	Crossing Bridges	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Enerpro	Innovatieproject met MKB product-clusters rondom duurzame energie. Innovationsprojekt mit KMU Produkt-Clustern rundum nachhaltige und erneuerbare Energie.	Zentrum für Innovative Energiesy	ERW	3.933.433,00 €	1.966.716,50 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
I		The Next Stage	Ondersteuning innovatieve jonge bedrijven. Förderung innovatieve Jungunternehmen.	KplusV	ERW	1.800.000,00 €	900.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I		Business Angels ohne Grenze	Pilotproject waarbij Business Angels en jonge ondernemingen separaat en gezamenlijk worden voorbeid op grensoverschrijdende financiering door Business Angels. Pilotprojekt wobei Business Angels und Jung Unternehmen separat undf gemeisam vorbereitet werden auf Grenzüberschreitende Finanzierung durch Business Angels.	Angels Funding Germany	ERW	300.000,00 €	150.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Smart Future	Ontwikkeling van nieuwe energie-managementsystemen. Entwicklung neuartige Energie-Managementssysteme.	PV-Visual	ERW	1.400.000,00 €	700.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I		Talent Pool	Talent-Pool voor TOP-afgestudeerden bemiddelt grensoverschrijdend tussen TOP-afgestudeerden en MKB in het buurland. Doel is de uitstroom van TOP-afgestudeerden uit de grensregio te reduceren. Talent-Pool von TOP-Absolventen vermittelt Absolventen grenzüberschreitend in KMU im Nachbarland. Ziel ist die Abwanderung von TOP-AbsolventInnen aus der Grenzregion zu reduzieren.	Radboud Universiteit	ERW	1.500.000,00 €	750.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Neue Sanitation	Ontwikkeling van nieuwe technieken en processen t.b.v. afvalwaterzuivering gecombineerd met experimenten door bewoners/gebruikers. Entwicklung neue Techniken und Verfahren von Abwasserreinigung kombiniert mit Experimenten von Bewohnern/Benutzern.	Sweco Nederland	ERW	1.000.000,00 €	500.000,00 €	Idee/Grobkonzept

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	AgriFood	Bel Air	Ontwikkeling van een nieuw technologisch systeem dat de uitstoot van endotoxinen aan de bron (pluimveehouderijen) en daarmee ademproblemen bij omwonenden reduceert. Entwicklung neuartiges technologisches System, welches den Ausstoß von Endotoxinen an der Quelle (Geflügelhaltungsbetriebe) und damit <u>Atemwegserkrankungen reduziert</u> .	GIQS e.v.	ERW	21.750.000,00 €	1.087.500,00 €	Idee/Grobkonzept
I	HTSM	Heavy Duty	Entwicklung intelligenter asynchroner Elektromotor für die Verwendung in der Hebezeugtechnik, in und auf Schiffen und im allgemeinen Maschinenbau. Ontwikkeling van een intelligente asynchrone electromotor voor gebruik in tiltechniek, ikt en op schepen en voor de algemene machinebouw.	RF-Frontend	ERW	2.000.000,00 €	980.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I		IISI	Versterking van de samenwerking tussen en internationalisering van jonge kennisintensieve bedrijven van beide zijden van de grens. Stärkung der Kooperation zwischen und internationalisierung von jungen wissensintensive Unternehmen beider Seiten der Grenze.	Euregio Rhein-Waal	ERW	2.500.000,00 €	1.250.000,00 €	Idee/Grobkonzept
I	Energie	Ecovat	Ontwikkeling van nieuwe energie-managementsystemen (thermal energy storage for residential areas). Entwicklung neuartige Energie-Managementssysteme (thermal energy storage for residential areas).	?	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	Nextgarden	Ontwikkelen van grensoverschrijdende MKB partnerships in de levensmiddelenketen (groeten en fruit) op het gebied van marktgestuurde productinnovaties, marketing, verkoop en logistiek. Entwicklung grenzüberschreitender KMU-Partnerschaften in der Lebensmittelkette (Gemüse- und Obstanbau) im Bereich marktgesteuerter Produktinnovationen, Marketing, Verkauf und Logistik.	Gemeente Lingewaard	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Waterstof	Ontwikkeling van nieuwe waterstof mobiliteits-systemen. Entwicklung <u>neuartige Wasserstoff Mobilitäts-Systeme</u> .	Waterstofnet.eu	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I		Crossborder Incubator Accelerator	Internationaliserings- en co-creatie-programma voor jonge internationaal georiënteerde bedrijven gevestigd in incubator-centra bij en rondom de kenniscentra in het grensgebied. Internationaliserings- und co-Entwicklungs-Programm für junge international orientierte Unternehmen sesshaft in Inkubator-Centern, in und rund um die Institutionen im <u>Grenzgebiet</u> .	ERW/Oost NV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I		Industrial Design	Samenwerking, netwerkontwikkeling en uitwisseling binnen de creatieve sector (MKB) ter versterking van de creatieve economie. Zusammenarbeit, Netzwerkentwicklung und Austausch innerhalb des <u>Kreativsektors (KMU) zur Stärkung der Kreativwirtschaft</u> .	Oost NV/Artez	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Skeiron	Skeiron ontwikkelt een hoog efficiënte vliegende windturbine. <u>Skeiron entwickelt eine hoch-effiziente fliegende Windturbine.</u>	Qconcepts D&E BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	LS&Health	Neuregio 2.0	Ontwikkeling van systemen voor o.a. vroegherkenning van neurofysiologische storingen. Systementwicklung zur Früherkennung von neurophysiologischen <u>Störungen</u> .	Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	LS&Health	Nanosense 2.0	In dit project worden innovaties ontwikkeld geschikt voor vroegtijdige opsporing, preventie en detectie van kankercellen en ziektekiemen. In diesem Projekt werden mehrere Innovationen entwickelt, für die Früherkennung, Prävention und Erkennung von beispielsweise Krebszellen, und Pathogenen.	CBMR Scientific BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	Logistik	Acces	Co-creatie van innovatieve transnationale transport strategien in de grensregio. Entwicklung innovativer transnationaler Transportstrategien in der Grenzregion	Provincie Gelderland	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I		MKB Digitrans	Nu onderdeel van project Digipro. Jetzt Bestandteil Projekt Digipro.	Provincie Gelderland	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	Improvement	Technologieën voor een duurzaam management van gewas, ziekten en plagen, onkruid en water in de moderne pot- en containerteelt (buiten). Produkten für ein nachhaltiges Management von Krankheiten, Schädlingen, Unkräutern und Wasser in moderner Produktion von Topf- und Containerpflanzen (Freiland).	DLO/WUR	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	BioRaft-ND	Mobiele installatie voor maaien en raffineren van gras en andere gewassen. Het door de raffinage verkregen eiwit kan in de levensmiddel en voer-industrie worden ingezet ter vervanging van soja. Mobile Mäh- und Raffinerie-Einheit für Gras und andere Gewächse. Das durch die Raffinierung gewonnene Eiweiß kann in der Lebensmittel- und Futterindustrie als Sojaersatz eingesetzt werden.	Waterschap Aa en Maas	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	AgriFood	Wijnbouw grensregio	Ontwikkeling van (virtueel) NL/D wijnbouw-kenniscentrum. Entwicklung eines (virtuellen) NL/D Kompetenzzentrums – Weinbau.	De Colonjes BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Healthy and Energy efficient Lighting for hospitals	Intelligent verlichtingssysteem voor ziekenhuizen. Intelligentes Beleuchtungssystem für Krankenhäuser.	ISIS GMBH,	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Energie Effizienz E-Bike	Systemen voor betere energie-efficiency voor E-Bikes. Cluster von Technologie-Unternehmen und Systeme für die verbesserte Energie-Effizienz bei E-Bikes.	Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	Energie	Transitiemodel duurzame energie	Onderzoek transitie model voor duurzame energie. Studie Transitionsmodell für nachhaltige Energie.	MEA	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	I-Lab. Bridging Science to Business	Stimuleren (begeleiding, advies, financiering) startups, spin-off's en jonge bedrijven inzake nieuwe hoogwaardige technologische producten. Fördern (Begleitung, Beratung, Finanzierung) von Startups, Spin-off's und junge Unternehmen in Sachen neuer hochwertiger technologischer Produkte.	Euregio Rijn-Waal Hochschule Rhein-Waal	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Dijk van de toekomst	Nieuwe technologische systemen voor bewaking/monitoring en alternatieve benutting van dijken. Neuer technologischer Systeme zur Bewachung /Monitoring und alternativer Nutzung von Deichen.	Universiteit Nijmegen	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	High –Efficiency Si-based Tandem Photovoltaic technology	Innovatieve zonnencel-systemen. Innovative Solarzellen-Systeme.	Radboud Universiteit	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	SAIL-PRO – Safe and Amplified Industrial Laser Processing	Nu onderdeel van project Rocket. Jetzt Bestandteil Projekt Rocket.	Uni DUE	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Kingdom (Cluster Diamond)	Sensor-gebaseerde innovatieve systemen voor het meten van 'non-invasively blood glucose levels' bij diabetes. Systemen zur Messung von 'non-invasively blood glucose levels' bei Diabetes.	2M Engineering	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I		E-Laad	Grensoverschrijdend slim laden voor elektrische auto's Grenzüberschreitendes Intelligentes Laden für Elektroautos	Stichting E-Laand-NL	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
I	HTSM	Gar-Go-Boat	Ontwikkeling nieuw amfibisch transportmiddel voor door-to-door goedertransport. Entwicklung neuer amphibischer Transportmittel für Door-to-Door Gütertransport	De Jong Scheepsservice BV	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

I	HTSM	Printerreg	Ontwikkeling van nieuwe materialen voor RFID antennesystemen bij 3D-Printing. Entwicklung neuer Materialien für 3D-gedruckte RFID-Antennensysteme.	RF Frontend	ERW			zurückgezogen/nicht mehr aktiv
---	------	------------	---	-------------	-----	--	--	--------------------------------

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

Ausschuss für grenzüberschreitende Verständigung
 Commissie voor grensoverschrijdende Verstandhouding
 06.11.2017
 TOP 6a Anlage 2 / Punt 6a Bijlage 2

Prio	Projektname	Kurzbeschreibung Projekt	Lead Partner	RPM	Budget	EFRE-Förderung	Status
II	Plug-In	Aktivitätenprogramm gerichtet auf die Verstärkung des Unternehmertums von jungen Künstlern und Curatoren und gerichtet auf die Stimulierung des kreativen Vermögens von Unternehmern. Aktivitätenprogramm zur Stärkung unternehmerischen Engagements junger Künstler und Kuratoren und dem Ziel der Förderung des Kreativpotenzials von Unternehmern.	Stadt Hamminkeln	ERW	778.364,42 €	389.182,21 €	Genehmigt durch LA
II	Rahmenprojektt Prio. 2	Kaderprojekt Förderung grenzüberschreitender Zusammenarbeit Rahmenprojekt Förderung grenzüberschreitender Zusammenarbeit	Euregio Rhein-Waal	ERW	4.633.328,00 €	2.316.664,00 €	Genehmigt durch LA
II	Zorg verbindt	Clusterprojekt Förderung grenzüberschreitender Gesundheitsversorgung Clusterprojekt Förderung grenzüberschreitender Gesundheitsversorgung	Euregio Rhein-Waal	ERW	4.640.682,04 €	2.320.341,02 €	Genehmigt durch LA
II	Let(n)ende Euregio doet het!	Beförderung grenzüberschreitender Berufsausbildung Förderung grenzüberschreitender Berufsausbildung	ROC Nijmegen	ERW	4.754.387,00 €	2.377.193,50 €	Genehmigt durch LA
II	KRAKE: Kräftige Kerne/ Starke Dörfer	Überregionales Aktivitätenprogramm Förderung Wohn- und Lebensqualität in ländlichen Räumen und sog. kleineren Kernen. Gebasert auf 11 Teilclustern mit jeweils einer eigenen Thematik und einer eigenen regionalen Verankerung. Überregionales Aktivitätenprogramm Förderung Wohn- und Lebensqualität im ländlichen Raum und sog. kleineren Kernen. Ausgangspunkt sind elf Teilclustern mit jeweils einer eigenen Thematik und einer eigenen regionalen Verankerung.	Hogeschool Arnhem Nijmegen	ERW	3.769.701,98 €	1.884.850,99 €	Genehmigt durch LA
II	Grenzen bewegen	Bijschulungsprogramm für Arbeitsuchende auf dem Arbeitsmarkt in der Nachbarn. Qualifizierungsprogramm für Arbeitsuchende auf dem Arbeitsmarkt in der Nachbarn.	Theodor Brauer-Haus	ERW	788.035,00 €	394.017,50 €	Genehmigt durch LA
II	Grensinformationspunkt	Informations- und Servicepunkt für Grenzbewohner und Grenzpendlern. Informations- und Servicepunkt für Grenzbewohner und Grenzpendlern	Euregio Rhein-Waal	ERW	1.911.236	955.618,02 €	Genehmigt durch LA
II	Qualifizierung Waldarbeit	Stimulierung der Mobilität von kleinen forstwirtschaftlichen Dienstleistungsunternehmen durch Implementierung grenzübergreifender Qualifizierungsstandards. Förderung der Mobilität von kleinen forstwirtschaftlichen Dienstleistungsunternehmen durch Implementierung grenzübergreifender Qualifizierungsstandards.	Landesbetrieb Wald und Holz NRW	ERW	429.499,31 €	214.749,65 €	Genehmigt durch LA

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

II	Ein Blick auf heute und damals / Zicht op heden en verleden	Versterking toeristische potentieel grensoverschrijvend natuurgebied Bergherbos en Eltenberg door betere kennis van natuur, cultuur, geschiedenis en landschap en door betere ontsluiting/infrastructuur. Erhöhung des touristischen Potenzials von Bergherbos und Eltenberg durch verbesserte Erkenntnis von Natur, Kultur, Geschichte und Landschaft und eine verbesserte Erschließung/Infrastruktur der Gegend.	Gemeente Montferland	ERW	2.222.586,00 €	1.111.293,00 €	Genehmigt durch LA
II	Dynamic Borders	Interlokaal ontwikkelingsprogramma van grensgemeenten inzake o.a. oprichting NL/D agrobusiness-platform, oprichting NL/D stagebureau. Interlokales Entwicklungsprogramm von Grenzkommunen mit als Ziel u.a. Einrichtung NL/D Agro-Business-Plattform, NL/D Praktikumsbüro.	Gemeinde Weeze	ERW	726.831,50 €	363.415,75 €	Genehmigt durch LA
II	Rheijn.Land.Experience	Samenwerkingsprogramma van NL/D erfgoedinstellingen en musea. Kooperationsprogramm NL/D Museen.	Coop. Gelders Erfgoed	ERW	1.759.354,00 €	879.677,00 €	Genehmigt durch LA
II	Nachbarsprache / Buurcultuur	Uitwisselingsprogramma en ontwikkeling van tools voor scholieren en docenten t.b.v. voortgezet onderwijs in de taal- en cultuur van het buurland. Austausch- und Entwicklungsprogramm von Tools für Schüler und Dozenten (weiterführenden Schulen) zwecks Unterricht in Sprachen und Kultur des Nachbarlandes.	Universiteit Nijmegen	ERW	3.419.995,80 €	1.709.997,80 €	Genehmigt durch LA
II	In het spoor van de Oranjes	Grensoverschrijdende fietsroute Apeldoorn-'s-Heerenberg-Kleve-Moers met het koningshuis Oranje-Nassau als verbindend thema. Grenzüberschreitende Fahrradrouten (Apeldoorn-'s-Heerenberg-Kleve-Moers) mit den verbindende Thema - Königshaus Oranje-Nassau.	Gemeente Montferland	ERW	184.889,08 €	92.444,54 €	Genehmigt durch LA
II	Arbeitsmarkt in Grenzregionen NL-D	Duurzame data-infrastructuur voor overheden inzake de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in de NL_ grensregio. Dauerhafte Dateninfrastruktur für Behörden zur Entwicklung des Arbeitsmarkets in der NL-D Grenzregion.	IT.NRW	ERW	527.795,70 €	263.897,85 €	Genehmigt durch LA
II	The Green & Blue Rhine Alliance	Versterking en ontwikkeling van watergebonden rivier-habitats en eco-corridors voor o.a. vissen en otters langs de Rijn. Verstärkung und Entwicklung des wassergebundenen Flußhabitats und Eco-Corridors für u.a. Fische und Otter entlang des Rheins.	Stichting Ark Natuurontwik.	ERW	3.545.380,81 €	1.772.690,40 €	Genehmigt durch LA
II	Het verhaal van Oorlog en vrijheid	Museaal-programma rondom de thema's vrede en vrijheid in verbinding met de 2e Wereldoorlog. Museumsprogramm rund um die Themen Frieden und Freiheit in Verbindung mit dem 2. Weltkrieg.	Bevrijdingsmuseum	ERW	1.698.600,25 €	849.300,12 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Demokratischeschiff	Faciliteiten voor een duurzaam educatief jeugdprogramma rondom de thema's vrede, vrijheid en democratie in verbinding met Europa. Facilitäten für ein nachhaltiges edukatives Jugendprogramm rund um die Themen Frieden, Freiheit und Demokratie in Verbindung mit Europa.	Gemeente Wageningen	ERW	3.183.212,00 €	700.000,00 €	Antrag/ausgearbeitetes Konzept
II	Hallo Europa / Blick über die Grenze	Programma/campagne rondom de thema's Europa en grensregio. Programm/Kampagne rund um die Themen Europa und Grenzregion.	Provincie Gelderland	ERW	1.831.000,00 €	965.500,00 €	Idee/Grobkonzept
II	Fruitboomlint; Sterke Verbinding, Groene g	Klimaatbevordering/biodiversiteit in gemeenten Förderung kommunaler Klimaschutz/Biodiversität	Stichting ECNC	ERW			Idee/Grobkonzept
II	Öffentliche Parteien in Energiemarkt	Erkundungs- und austauschprojekt mit Kommunen und Partners der Energiewirtschaft um die Energiewende und den Klimaschutz auch vor ort umzusetzen. Studie- en uitwisselingsproject van gemeenten en en partners uit de energiesector gericht op energietransitie en klimaatbescherming.	Alliander/Prov. Gelderland	ERW			Idee/Grobkonzept
II	GIP 2.0	Informatie- en service punt voor grensbewoners en grenspendelaars. Informations- und Servicepunkt für Grenzbewohner und Grenzpendler	Euregio Rhein_waal	ERW			Idee/Grobkonzept
II	Endo-Care	Projekt inzake gezondheidszorg (Endoscopie). Projekt im Bereich Gesundheitsversorgung (Endoskopische Versorgung).	Radboud UMC	ERW	640.000,00 €	320.000,00 €	Idee/Grobkonzept
II	Liberation Trial Bike & Hike	Toeristische route/campagne rondom 2de wereldoorlog in de grensregio. Touristischer Route/Kampagne rund um 2. Weltkrieg in der Grenzregion.	RBT KAN	ERW			Idee/Grobkonzept
II	Hanzesteden	Toeristische campagne rondom Hanzesteden in de grensregio. Touristischer /Kampagne rund um Hansestädte in der Grenzregion.	RBT KAN	ERW	2.300.000,00 €	1.150.000,00 €	Idee/Grobkonzept

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

II	Gezonde lucht aan Rijn en Waal	gezonde lucht en leren van elkaar. Ze willen ondanks verschillen in wetten en beleid per land toch tot reductiedoelstellingen en bijbehorende aanpakken komen die richtinggevend moeten worden voor lokaal en regionaal beleid gericht op terugdringen van uitstoot van roet en NOx/NO2 (en passant ook van PM10). Die Städte Nijmegen, Arnhem, Duisburg und Düsseldorf möchten gemeinsam am Thema Luftreinhaltung arbeiten und voneinander lernen. Trotz der unterschiedlichen nationalen Gesetzgebungen und Politiken möchte man die Reduzierungszielsetzungen und die dazugehörigen Vorgehensweisen erarbeiten, die für die lokale und regionale Umweltpolitik richtungweisend sein soll, um den Ausstoß von Ruß und NOx/NO2 zu verringern (beiläufig ebenfalls für PM10)	Gemeente Nijmegen	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Liberation Trail Aachen-Arnhem	Ontwikkeling grensoverschrijdende fietsroute Aachen-Arnhem rondsom het thema W.O. 2 44-45. Entwicklung grenzüberschreitender Fahrradroute zu das Themen "2. Weltkrieg 44-45.	RBT KAN	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	City Food Gardens	Ontwikkeling van stedelijke foodgardens als drager nieuwe sociale community's. Entwicklung von Städtische Foodgardens als Trägern von neue Soziale Community's.	Stichting Landwaard	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Die Dorfmacher	Stimulering leefbaarheid op het platteland en in kleinen kernen op basis van nieuwe methoden. Förderung Wohn- und Lebensqualität im ländlichen Raum und sog. kleiner Kerne auf der Grundlage neuer Methoden.	Hochschule Rhein-Waal	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Mint –LAB on Tours	Aktiviteitenprogramma met jeugd en scholen op kastelen met als doel jongeren te interesseren voor wiskunde, natuurkunde en techniek Aktivitätenprogramm mit Jugendlichen und Schulen auf Schlössern mit dem Ziel, Jugendliche für Mathematik, Naturwissenschaften und Technik zu interessieren.	Förderverein Biotechnologie NRW	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Jeugdzorg			ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Samenwerking NL/D politie Flughafen Weeze			ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Actief over de grens Regionaal	Regionaal activiteitenprogramma ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid. Regionales Aktivätenprogramm zur Bekämpfung von Jugendarbeitslosigkeit.		ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	School IT 2	Vervolgproject School IT Folgeprojekt School-IT	Universität Duisburg-Essen	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	BPASS Euregio	(organisatorische) Maatregelen ter versterking van het grensgebied als regio zonder barrières (voor gehandicapten) (organisatorische) Maßnahmen zur Stärkung des Grenzgebietes als Region ohne Barrieren (für Menschen mit Behinderungen und Einschränkungen)	Eukoba	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Aquakultur zur Flächen-einsparung		LWK	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Blended Learning Agrarservice		LWK	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Q-Koorts	NL/D onderzoek naar de effecten van inenting tegen Q-koorts en naar wat de invloed is van herhaalde vaccinatie NI/D Studie zu den Effekten von Impfungen gegen Q-Fieber und zu den Einflüssen wiederholter Impfungen.	Innatos Laboraties	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Community Breaking Barieers, 70 jaar vrijheid		Stichting Breaking Barriers	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Berufe mit Perspektive für junge Türkinnen und Türken	Aktiviteitenprogramma ter versterking van de arbeidsmarkt-participatie van Duitse en Nederlandse jongeren van Turkse afkomst. Aktivitätenprogramm zur Stärkung der Teilhabe am Arbeitsmarkt deutscher und niederländischer Jugendlicher türkischer Abstammung.	VIA e.V	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Afstemming (logistieke) arbeidsmarkt in grensgebied	Studie en activiteitenprogramma gericht op het opheffen van fricties op de arbeidsmarkt voor de logistieke sector in het grensgebied. Studien- und Aktivitätenprogramm mit dem Ziel Hindernisse auf dem Arbeitsmarkt für Logistiksektor abzubauen.		ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Baumschulproduktion		LWK	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	In die Mitte der Gesellschaft	In scholing/vorming investeren, armoede bestrijden; versterking van de participatie-kansen en –mogelijkheden van kinderen, jongeren en hun ouders. Armut bekämpfen; Stärkung der Teilhabechancen und -Möglichkeiten von Kindern, Jugendlichen und deren Eltern.	Esta Bildungswerk	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Übersicht Projektideen und -konzepte INTERREG Deutschland-Niederland

II	ISOS	Gezamenlijke NL/D ontwikkeling van een opleiding tot sportverenigings-ondersteuner. Gemeinsame NL/D Entwicklung eines Ausbildungscurriculums – "(Sport)Vereinsassistentz" NL stations worden binnenkort volledig gesloten; men kan enkel nog naar binnen of naar buiten met een NS OV-Card. Voor passagiers met een Duits reisprodukt zijn aanpassingen nodig; NL en D spoorbedrijven willen hiertoe een pilot in Arnhem. NL Bahnhöfe werden in Kürze vollständig abgeschlossen; man kann diese dann nur noch mit einer OV-Karte betreten oder verlassen. Für Reisende mit einem deutschen Reiseprodukt sind Anpassungen erforderlich; NL und D Bahnunternehmen möchten hierfür ein Pilotprojekt in Arnhem entwickeln.	Hogeschool Arnhem-Nijmegen	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Poortpassage	Rampenbestrijding extreem hoogwater. Katastrophenschutz extrem Wasserstände	NS	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Wasserschutz	Bundeling en analyse van data aangaande economische effecten en net synergie-potentieel van sport in het grensgebied en een leveren van een basis voor de planning van sportsteden en sportaanbod door gemeenten en sportaanbieders. Sammlung und Analyse von Daten über Wirtschaftseffekte und Synergiepotenziale des Sports im Grenzgebiet und eine notwendige Grundlage für die Sportstätten- und Sportangebotsplanung von Kommunen und Sportanbietern.	Kreis Wesel/Gelderse Cie.	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Ökonomische Effekte und potenzielle kooperativer Sportstättenentwicklung	Nu onderdeel project Nachbarsprache. Jetzt Bestandteil Projekt Nachbarsprache.	Hogeschool Arnhem-Nijmegen	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv
II	Euregioschool		Euregio Reaalschule	ERW				zurückgezogen/nicht mehr aktiv

Euregio-Wegwijzer

Tijdens de Euregioraadsvergadering op 24 november jl. is op initiatief van het Euregio-Platform voor raadsleden besloten om het programma Euregio-Wegwijzer vanaf 2017 opnieuw aan te bieden.

Euregio-Wegwijzer bereidt de deelnemers voor op het samenwerken over grenzen heen. Kennis over bestuurlijke, politieke, organisatorische, economische, arbeidsmarkts- en culturele structuren vormt de basis voor een succesvolle grensoverschrijdende samenwerking. Aangevuld met informatie over verantwoordelijkheden, beslissers, besluitvormingsprocedures wordt de deelnemers een breed pakket aan instrumenten geboden, dat zij kunnen inzetten in de samenwerking met het buurland. Naast het opdoen van kennis neemt ook het netwerken een centrale rol in.

Het programma bestaat uit vier onderdelen:

- Cursusprogramma
- Excursieprogramma
- Taalcursus Nederlands resp. Duits
- uitwisselingsprogramma

Alle (plv.) Euregioraads- en commissieleden, contactpersonen en Euregio-ambassadeurs hebben in maart een uitnodiging ontvangen.

Inmiddels hebben zich ca. 70 personen voor Euregio-Wegwijzer aangemeld. Het cursusprogramma 2017 was volgeboekt en de deelnemers hebben het tweedaagse seminar als zeer leerzaam ervaren. De cursus werd met gemiddeld een 8 beoordeeld.

De excursie stond dit jaar in het teken van arbeidsmarkt en werkgelegenheid. Hieraan namen 20 mensen deel, er hadden zich 40 mensen voor dit programma-onderdeel aangemeld. De deelnemers vonden het programma (bezoek aan Grenzen bewegen en de firma's Teunesen Group in Weeze en REDSUN in Kevelaer) zeer inspirerend.

Ook de taalcursus, die eind november plaatsvindt is volgeboekt. Ook voor het uitwisselingsprogramma zijn al een twintigtal aanmeldingen.

De data voor volgend jaar worden begin 2018 bekend gemaakt.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Stand van zaken windmolens Reichswald

De afgelopen tweeënhalf jaar is het onderwerp windmolens in het Reichswald meerdere keren gethematiseerd tijdens de commissievergaderingen.

Afgelopen mei is gemeld, dat de firma ABO Wind de vergunningsaanvraag voor de plaatsing van 12 windmolens in het Reichswald bij de Kreis Kleve heeft ingediend en dat de Kreis Kleve bekend heeft gemaakt, dat zij de vergunningsaanvraag van ABO Wind voor de plaatsing van windmolens in het Reichswald hebben afgewezen. Tegen deze beslissing heeft ABO Wind in eerste instantie bezwaar gemaakt.

Daarnaast is in mei gemeld, dat het Reichswald in het nieuwe Regionalplan voor de regio Düsseldorf nog steeds genoemd als regio voor windenergie. Op 6 juli heeft de Regionalrat besloten het gebied in het Reichswald langs de Kartenspielerweg niet langer als voorrangszone voor windenergie aan te wijzen. Naar aanleiding van deze ontwikkeling heeft ABO Wind het bezwaar teruggetrokken en plaatst dus geen windmolens in het Reichswald bij Kranenburg.

In het nieuwe concept voor het Regionalplan zijn nu nog twee kleine gebieden in Goch-Nierswalde en Kleve-Reichswald als voorrangszone voor energie aangewezen. De Kreis Kleve heeft hiertegen een zienswijze ingediend en hoopt dat besloten wordt, dat ook deze kleinere gebieden niet voor windenergie gebruikt mogen worden.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Project Nachbarsprache & Buurcultuur

Op **donderdag 16 november vindt van 13.00-15.00 uur bij de Radboud Universiteit Nijmegen** de officiële start van het project Nachbarsprache & Buurcultuur plaats. De kick-off vindt plaats in het kader van een docentendag, waarbij o.a. docenten Duits uit Nederland en docenten Nederlands uit Duitsland te gast zijn, waaronder deelnemers aan de uitwisselingstrajecten.

Het INTERREG-project "Nachbarsprache & buurcultuur" is een initiatief van de Radboud Universiteit (lead partner) en de Universiteit Duisburg-Essen. De beide initiatiefnemers willen VO-scholen ondersteunen bij het organiseren en begeleiden van interculturele uitwisselingen in de Duits-Nederlandse grensregio. Doel van het project is een intensivering van grensoverschrijdende samenwerking in de Euregio Rijn-Waal. Door regelmatige en langdurige uitwisseling van leerlingen en docenten wordt een gemeenschappelijk leerproces en een wederzijds begrip voor taal en cultuur tot stand gebracht. Zo leren nieuwe generaties de mogelijkheden van grensoverschrijdende samenwerking optimaal te benutten. Barrièrewerkingen van nog bestaande "grenzen" worden verminderd; de Euregio wordt het gebied van kansen voor de toekomst. Om dit doel te verwezenlijken zijn de volgende activiteiten ontwikkeld:

- Regelmatige uitwisseling van scholieren en VO-docenten;
- Ontwikkelen van lesmateriaal;
- Thematische workshops en taaltrainingen;
- Ideeënbundel voor een intensievere Nederlands-Duitse samenwerking op lange termijn

Het project benut de ruimtelijke nabijheid om ontmoetingen en "samen leren" als vertrekpunt te nemen van een leerproces: leerlingen en docenten ervaren de betreffende doeltaal en -cultuur als reële taal, die ze niet alleen vanuit de schoolbank 'leren', maar ook 'beleven' en in de praktijk 'gebruiken', gestimuleerd door regelmatige en intensieve uitwisselingen. Betrokken hierbij zijn VO-scholen in de Euregio die Duits, resp. Nederlands als vreemde taal aanbieden; Duitse Haupt-, Real-, Gesamtschulen en Gymnasia en Nederlandse VO-scholen (vwo, havo, vmbo), en wel voor alle klassen (onder- en bovenbouw). In totaal worden minstens 50 leerlingen- en docentenuitwisselingsprojecten gerealiseerd, waaraan totaal ca. 8.500 leerlingen en ca. 360 docenten deelnemen. Daarnaast wordt de Euregio Realschule (Kranenburg) voor een te ontwikkelen concept van een tweetalige, binationale school met Duits en Nederlands eindexamen wetenschappelijk begeleid.

Geïnteresseerde scholen kunnen nog instromen in het project.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Uitslag verkiezingen Nederland en Duitsland

Tweede Kamer verkiezingen Nederland

Op 15 maart vonden in de Nederland de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats. In totaal hebben 13 partijen één of meerdere zetels in het parlement verkregen. De zetels zijn als volgt verdeeld:

▪ VVD	33 zetels (- 8)
▪ PVV	20 zetels (+ 5)
▪ CDA	19 zetels (+ 6)
▪ D66	19 zetels (+ 7)
▪ GroenLinks	14 zetels (+ 10)
▪ SP	14 zetels (- 1)
▪ PvdA	9 zetels (- 29)
▪ ChristenUnie	5 zetels (+ 0)
▪ Partij voor de Dieren	5 zetels (+ 3)
▪ 50PLUS	4 zetels (+ 2)
▪ SGP	3 zetels (+ 0)
▪ DENK	3 zetels (+3)
▪ Forum voor Democratie	2 zetels (+2)

Na een lange formatieperiode hebben de partijen VVD, CDA, D66 en de ChristenUnie op 10 oktober een coalitieakkoord gesloten. Dit akkoord is bijgevoegd. Voor het eerst bevat het coalitieakkoord ook een passage (blz 47) over grensoverschrijdende samenwerking:

“Het kabinet maakt werk van het wegnemen van belemmeringen die mensen ervaren in de grensregio’s. Samen met Duitse en Belgische overheden, met name de deelstaten Noordrijn-Westfalen, Nedersaksen en Vlaanderen, worden de belangrijkste knelpunten op het terrein van infrastructuur en sociale zaken en werkgelegenheid aangepakt”.

Dit is een zeer positief signaal voor de grensregio’s en biedt een opening om op bovengenoemde terreinen vooruitgang te boeken.

Verkiezingen Landtag Nordrhein-Westfalen

Op 14 mei hebben in Nordrhein-Westfalen de Landtagsverkiezingen plaatsgevonden. In totaal hebben 5 partijen één of meerdere zetels in het parlement verkregen. De zetels zijn als volgt verdeeld

▪ SPD	31,5% (-7,6)	72 zetels
▪ CDU	33 % (+ 6,7)	69 zetels
▪ Grüne	6,3 % (-5,0)	14 zetels
▪ FDP	12,7 % (+4,1)	28 zetels
▪ Piraten	0,9 % (-6,9)	0 zetels
▪ Linke	4,9% (+2,4)	0 zetels
▪ AfD	7,3 % (+7,3)	6 zetels
▪ Overige	3,4 % (-1)	0 zetels

Er zijn in totaal 199 zetels in de Landtag. Voor een meerderheid zijn minimaal 100 zetels nodig. Op 16 juni hebben CDU en FDP een coalitieakkoord gesloten. Deze coalitie beschikt in Landtag over de kleinst mogelijke meerderheid met 100 zetels.

De beide partijen hebben in het regeerakkoord (bijgevoegd) een geheel eigen hoofdstuk gewijd aan Europese en internationale samenwerking (vanaf blz. 112). De

grensoverschrijdende samenwerking (vanaf blz. 115-117) neemt hierbij een bijzondere plaats in:

“Wir werden die schon heute enge Zusammenarbeit mit unseren Nachbarn Niederlande, Belgien und Luxemburg weiter intensivieren. [...] Viele Menschen in Nordrhein-Westfalen denken und leben in ihrem Alltag längst grenzüberschreitend. Die Landespolitik muss dafür Sorge tragen, dass die Potenziale der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit in den Bereichen Arbeit, Bildung, Medizin, Katastrophenschutz, Verkehr und Sicherheit zum Wohle der Menschen dies- und jenseits der Grenze voll ausgeschöpft werden können“.

Dit geeft aan dat de nieuwe Landesregierung bijzonder veel waarde hecht aan de samenwerking met Nederland en de grensoverschrijdende samenwerking in het bijzonder.

Uitslag verkiezingen Bundestag Duitsland

Op 24 september vinden de Duitse bondsdagverkiezingen plaats. In totaal hebben zes verschillende partijen 1 of meerdere zetels in het parlement verkregen. De zetels zijn als volgt verdeeld:

▪ CDU/CSU	246 zetels	(32,9 % - 8,6%)
▪ SPD	153 zetels	(20,5 % - 5,2%)
▪ AfD	94 zetels	(12,6% + 7,9 %)
▪ FDP	80 zetels	(10,7% + 5,9%)
▪ Die Linke	69 zetels	(9,2% + 0,6%)
▪ Grüne	67 zetels	(8,9% + 0,5%)
▪ Sonstige	0 zetels	(5%, + 0,9%)

Voor een meerderheid zijn minimaal 2 partijen (CDU/CSU + SPD) of 3 partijen (CDU/CSU, FDP und Grüne) nodig. Op dit moment worden de mogelijkheden voor een zgn. „Jamaica-coalitie“ tussen de CDU/CSU, FDP en Grüne gesondeerd. De coalitieonderhandelingen worden als zeer lastig ingeschat.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Vooraankondiging Eindejaarsbijeenkomst Euregio Rijn-Waal

Op maandag 18 december 2017 vindt de jaarlijkse Eindejaarsbijeenkomst van de Euregio Rijn-Waal plaats.

In dit jaar wordt wederom de Euregio-Erepenning uitgereikt en worden de winnaars van de jaarlijkse fotowedstrijd gehuldigd. Thema is dit jaar “Culturele highlights in uw gemeente”.

De bijeenkomst vindt dit jaar van 15.00 tot ca. 18.00 uur in het Euregio-Forum, Emmericher StraÙe 24 in 47533 Kleve plaats.

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Vergaderschema 2018

Bijgevoegd is het concept-vergaderschema 2018 van de Euregio Rijn-Waal. De vergaderingen van de Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding staan gepland voor:

- Maandag 5 februari, 14.00 uur
- Maandag 23 april, 14.00 uur
- Maandag 5 november 14.00 uur

Besluitvoorstel:

Ter kennisneming

Vergaderschema Euregio Rijn-Waal 2018

<u>Dagelijks Bestuur:</u>	Vrijdag	12 januari	9.00 uur
	Vrijdag	16 maart	9.00 uur
	Vrijdag	4 mei	9.30 uur*
	Vrijdag	6 juli	9.00 uur
	Vrijdag	7 september	9.00 uur
	Vrijdag	12 oktober	9.00 uur
	Vrijdag	9 november	9.00 uur
<u>Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding:</u>	Maandag	5 februari	14.00 uur
	Maandag	23 april	14.00 uur
	Maandag	5 november	14.00 uur
<u>Commissie voor Economische Aangelegenheden:</u>	Woensdag	25 april	14.00 uur
	Woensdag	7 november	14.00 uur
<u>Commissie voor Financiën en Projecten:</u>	Donderdag	26 april	14.00 uur
	Donderdag	8 november	14.00 uur
<u>Financiële Controlecommissie:</u>	Vrijdag	4 mei	08.30 uur*
<u>Netwerkbijeenkomst Euregioraad:</u>	Donderdag	22 maart	14.00 uur
<u>Euregioraad:</u>	Donderdag	24 mei	14.00 uur
	Donderdag	29 november	14.00 uur
<u>Contactpersonendag:</u>	Donderdag	21 juni	09.00 uur
<u>Comité van Toezicht Interreg VA:</u>	Vrijdag	9 maart	10.30 uur
	Vrijdag	22 juni	10.30 uur
	Vrijdag	23 november	10.30 uur
<u>Interreg-Stuurgroep V A:</u>	Dinsdag	20 maart	10.00 uur
	Dinsdag	19 juni	12.00 uur
	Dinsdag	4 december	10.00 uur
<u>Eindejaarsbijeenkomst:</u>	Maandag	17 december	15.00 uur